

e-DORADCA podatkowy

Nr 6/2021

TEMAT NUMERU

Jak wyjść
z długów –
upadłość
konsumencka

PODATKI

Odliczenia w PIT
za 2021 rok

PRAWO

Kto dziedziczy
po zmarłym?

WYWIAD

Sukcesja firmy –
zmiany pokoleniowe
a kontynuowanie
działalności

elektroniczny serwis klientów kancelarii

FAETUR

Temat bieżącego numeru powinien zainteresować zadłużone osoby fizyczne. Mogą się z niego dowiedzieć, jak w ramach procedury upadłości konsumenckiej wyjść ze spirali zadłużenia.

Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych przeczytają w tej gazecie, z jakich odliczeń podatkowych można korzystać w 2021 roku.

Warto również dowiedzieć się, które osoby mogą liczyć na spadek po zmarłym w ramach dziedziczenia ustawowego.

**FACTOR –
SME ADVISORY
GROUP SP. Z O.O.**

www.factor.net.pl
Biuro@factor.net.pl

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU Z NASZYMI BIURAMI

27-200 Starachowice
ul. Kościelna 20
tel. 41 274 82 10

fax 41 243 51 58

27-200 Starachowice
ul. Krótka 1
tel. 41 274 32 44

NIP 795-18-02-151
Regon 650234134

27-200 Starachowice
ul. Zgodna 2 (Inkubator
Przedsiębiorstw)
tel. 510 915 858

Sąd Rejonowy w Kielcach
Nr KRS 0000 188166

25-525 Kielce
ul. Targowa 18 lok. 7
tel. 602 152 131

Kapitał zakładowy:
1 174 000 PLN

NEWS

Cudzoziemcy z PESEL do celów podatkowych

1 czerwca 2021 r. weszła w życie zmiana ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników w zakresie definicji podatników, których identyfikatorem podatkowym jest PESEL. Dzięki nowym przepisom urzędy gminy mogą nadawać numer PESEL cudzoziemcom na ich wnioszek.

Podatnicy, których identyfikatorem jest PESEL, a którzy do dnia wejścia w życie przepisów posługiwali się NIP, mają 30 dni na zmianę NIP na PESEL.

Nie będzie już możliwe składanie informacji od płatnika z błędnymi identyfikatorami podatkowymi podatnika (w szczególności chodzi o posługiwanie się szeregiem tych samych cyfr, w tym jedynek i dziewiątek).

Od 1 czerwca cudzoziemcy mogą wystąpić o nadanie PESEL do celów podatkowych. Nowe [przepisy](#) umożliwią urzędowi skarbowemu jednoznaczną identyfikację podatnika (pracownika). Pozwoli to na wygenerowanie i udostępnienie zeznania podatkowego w usłudze Twój e-PIT na podatki.gov.pl.

Tym samym podatnicy łatwiej rozliczą się z urzędem skarbowym: będą mogli użyć PESEL do zalogowania się do usługi Twój e-PIT lub złożyć zeznanie podatkowe przy użyciu bezpłatnej aplikacji e-Deklaracje dostępnej na podatki.gov.pl. Oznacza to dla nich również możliwość skorzystania z ulg i odliczeń oraz otrzymania zwrotu nadpłaty podatku.

Dla płatników zmiany ustawowe pozwalają na wywiązanie się z obowiązku wskazywania identyfikatora podatkowego jego pracowników – cudzoziemców, którzy mogą dla celów podatkowych ubiegać się o nadanie numeru PESEL.

3 AKTUALNOŚCI

TEMAT NUMERU

6 Jak wyjść z długów – upadłość konsumencka

PODATKI

8 Odliczenia w PIT za 2021 rok

PRAWO

10 Kto dziedziczy po zmarłym?

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

12 Nowy Polski Ład

14 Wspieranie termomodernizacji

ZARZĄDZANIE I MARKETING

15 Skąd biorą się trudni klienci?

KADRY I ZUS

16 Dokumenty ZUS ZUA i ZUS ZZA z kodem zawodu

17 Status płatnika składek

CIEKAWY ORZECZENIE

18 Rozliczenie nieważnej umowy kredytowej

NEWS

19 Nowelizacja Prawa celnego

WYWIAD

20 Sukcesja firmy – zmiany pokoleniowe a kontynuowanie działalności

DORADCA RADZI

22 Czynny żal

NIEZBĘDNIK

23 Grzywna za wykroczenie skarbowe

AKTUALNOŚCI

PODATKI

TAX FREE W NOWYM WYDANIU

Ułatwienia dla przedsiębiorców i dla podróżnych, wszystkie informacje w jednym miejscu, równe szanse na rynku, wygoda i oszczędność czasu – to główne korzyści nowego TAX FREE (tj. systemu zwrotu podatku VAT podróżnym), który zacznie działać od 1 stycznia 2022 r. Obecnie w formie papierowej, od przyszłego roku w formie elektronicznej. Już 1 lipca 2021 r. przedsiębiorcy będą mogli rejestrować się na PUESC, tak aby móc dostosować się do nowych przepisów.

SLIM VAT 2 – BILETY JAKO FAKTURY

Przygotowano **projekt** rozporządzenia zmieniającego zasady uznawania biletów za faktury. To pierwsza ze

zmian wdrażanych do systemu podatkowego w ramach pakietu **uproszczeń** w podatku od towarów i usług – SLIM VAT 2. W obecnym stanie prawnym za fakturę uznaje się dokument potwierdzający np. przejazd płatną autostradą lub bilet autobusowy, bądź też kolejowy na odległość nie mniejszą niż 50 km. Ministerstwo Finansów zaproponowało zniesienie tego limitu.

WSPARCIE PODATNIKÓW W CZASIE PANDEMII COVID-19

KAS zapewnia, że wspiera podatników, którzy w związku z pandemią COVID-19 mają problemy z terminową zapłatą należności podatkowych. Mogą oni wystąpić z wnioskiem o rozłożenie na raty podatku, odroczeniem terminu jego zapłaty i umorzeniem zaległości

podatkowych. Takie wnioski rozpatrywane są w pierwszej kolejności. Od początku pandemii, KAS przyznała ulgi na łączną kwotę ok. 6,8 mld zł.

PAKIET AKCYZOWY

Ustawa z 30 marca 2021 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (tzw. pakiet akcyzowy) ma **uszczelnić system i pomóc wyeliminować nieprawidłowości dotyczące opodatkowania wyrobów akcyzowych, w tym samochodów osobowych**. **Zmiany** objęły np.:

- » **wprowadzenie obowiązku składania elektronicznych deklaracji akcyzowych** (z wyłączeniem tych, które są składane przez osoby fizyczne), ewidencji i innych dokumentacji w związku z obrotem wyrobami akcyzowymi. Zmiana umożliwi automatyczną analizę deklaracji przez administrację.
- » **uszczelnienie systemu uzyskiwania oraz cofania zezwoleń akcyzowych**. Zmiana znacznie utrudni uzyskiwanie zezwoleń na obrót towarami akcyzowymi przez tzw. „słupy”. Urzędowi łatwiej będzie odmówić wydania zezwolenia akcyzowego, gdy będzie miał uzasadnione podstawy sądzić, że wnioskujący nie będzie płacił akcyzy, np. gdy nie ma środków ani doświadczenia, które pozwoliłyby mu na prowadzenie działalności, którą deklaruje urzędowi.
- » **uszczelnienie systemu poboru akcyzy w zakresie paliw opałowych**. Łatwiejsze będzie zwalczanie używania niżej opodatkowanego oleju opałowego do celów napędowych, np. w samochodach. Jakość paliwa pod kątem jego pochodzenia badać będzie nie tylko Krajowa Administracja Skarbowa, ale również Inspekcja Handlowa.
- » **uszczelnienie systemu poboru akcyzy dotyczące alkoholu etylowego skażonego**. Nowe przepisy utrudnią odzyskiwanie alkoholu etylowego z produktów zawierających w swym składzie alkohol częściowo skażony.
- » **uszczelnienie systemu poboru akcyzy dotyczące paliw żeglugowych**. Zmiany ograniczą oszustwa w zakresie paliwa zwolnionego z akcyzy na potrzeby statków śródlądowych i rybackich, które często jest wykorzystywane do innych pojazdów.

Warunkiem zwolnienia z akcyzy stanie się wpisanie statku, na którego potrzeby kupuje się paliwo, do odpowiedniego rejestru, tak aby można było zweryfikować, czy statek w rzeczywistości pływa albo jest zdolny do pływania.

- » **uszczelnienie system poboru akcyzy od samochodów osobowych**. Wdrażane przepisy utrudnią rejestrację samochodów osobowych jako ciężarowe celem uniknięcia płacenia akcyzy.
- » **wyłączenie osób fizycznych produkujących energię elektryczną z generatorów o łącznej mocy nieprzekraczającej 1 MW z obowiązku prowadzenia ewidencji**.
- » **podwyższenie**, w ramach nowelizacji Kodeksu karnego skarbowego, za określone przestępstwa skarbowe dotyczące wyrobów akcyzowych, górnej **granicy zagrożenia sankcją** w postaci kary pozbawienia wolności, objęcie penalizacją czynów dotychczas nie stanowiących przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, w zakresie obrotu wyrobami akcyzowymi wbrew przepisom ustawy o podatku akcyzowym.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

PROJEKT USTAWY O FINANSOWANIU SPOŁECZNOŚCIOWYM DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ GOSPODARCZYCH

Projektowana **ustawa** ma **regulować działalność platform crowdfundingowych**, dostosowując polskie prawo do unijnego. Crowdfunding będzie prostszy, szybszy i na jednolitych zasadach w całej UE. Platformy crowdfundingowe będą podlegać nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Podawanie nieprawdziwych informacji w ofercie finansowania społecznościowego będzie karane.

WYMAGANIA TECHNICZNE DLA KAS REJESTRUJĄCYCH

1 maja 2021 r. straciło moc aktualne rozporządzenie w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym

muszą odpowiadać kasy rejestrujące. Trwają prace nad nowym rozporządzeniem w sprawie wymagań technicznych dla kas rejestrujących, zarówno w zakresie kas on-line, jak i kas z elektronicznym zapisem kopii. Nowe przepisy podlegają notyfikacji do Komisji Europejskiej. Nie wpływa to na ważność dotychczas wydanych potwierdzeń o spełnianiu kryteriów i warunków technicznych dla kas rejestrujących.

PRAWO

NARODOWY SPIS POWSZECHNY LUDNOŚCI I MIESZKAŃ 2021

1 kwietnia w całej Polsce rozpoczął się Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Zgodnie z ustawą o statystyce publicznej udział jest obowiązkowy (jak też podawanie prawdziwych danych), pod groźbą kar. Spis potrwa do 30 września 2021 r.

Obowiązkową formą jest samospis internetowy. Metoda uzupełniająca to spis przez telefon, na infolinii spisowej.

Podstawową metodą realizacji obowiązku spisowego jest samospis poprzez aplikację na stronie: <https://nsp2021.spis.gov.pl/> Internetowo można się spisać również w urzędach gmin i wojewódzkich urzędach statystycznych na specjalnie przygotowanych w tym celu stanowiskach komputerowych.

Spisać można się też na infolinii spisowej obsługiwanej przez pracowników statystyki publicznej pod numerem – 22 279 99 99.

Z uwagi na epidemię wywiady bezpośrednie nie będą realizowane do odwołania. Rachmistrzowie telefoniczni rozpoczęli pracę w maju br.

DECYZJA O SYSTEMIE ZASOBÓW WŁASNYCH UE

Parlament przyjął projekt ustawy w sprawie ratyfikacji decyzji Rady Europejskiej z 14 grudnia 2020 r. dotyczącej systemu zasobów własnych UE.

KADRY I ZUS

DZIECI I OZDROWIEŃCY DO WYSZCZEPIENIA NA COVID-19

Rejestracja na szczepienie 16 i 17-latków rozpoczęła się 17 maja 2021 r.

Umożliwiono też szybsze szczepienie ozdrowieńców. E-skierowanie na szczepienie przeciw COVID-19 dostaną oni, jeśli minęło 30 dni od pozytywnego wyniku testu na koronawirusa.

UMOWA Z IZRAELEM

1 maja weszła w życie umowa o zabezpieczeniu społecznym z Państwem Izrael. Tego samego dnia weszły w życie także przepisy wykonawcze związane z tym porozumieniem. Umowa tworzy podstawy koordynacji systemów ubezpieczeniowych obowiązujących w Polsce i w Izraelu.

O szczegóły zapytaj Swojego Doradcę.

Jak wyjść z długów – upadłość konsumencka

Upadłość konsumencka pozwala kompleksowo rozwiązać problem zadłużenia: na ile jest to możliwe spłacić wierzycieli i umorzyć pozostałe.

Prowadzona przed sądem upadłość konsumencka zmierza do ustalenia, jakim osobom, w jakiej wysokości oraz w jakich terminach dłużnik będzie zobowiązany spłacić swoje zadłużenie. Okres realizacji planu spłaty wierzycieli może wynosić do 7 lat. Dłużnik nie zostanie pozbawiony wszystkiego. Prawo upadłościowe gwarantuje zachowanie określonego w przepisach majątku ruchomego najpotrzebniejszego w życiu codziennym i części dochodów.

W procedurze **konsumenckiego uproszczonego postępowania upadłościowego** aktywność sądu ograniczona została do najważniejszych decyzji (ogłoszenie upadłości, ustalenie planu spłaty wierzycieli, rozpatrywanie skarg na czynności lub zaniechania syndyka). Postępowanie nie powinno trwać dłużej niż 6-8 miesięcy.

Syndyk kieruje tokiem postępowania uproszczonego, jak też odpowiedzialny jest za sprzedaż majątku osoby zadłużonej. W uproszczonym postępowaniu syndyk przygotowuje także projekt planu spłaty wierzycieli.

Jeśli sytuacja majątkowa dłużnika jest dość złożona, **postępowanie** będzie prowadzone **w trybie zwykłym**.

Udział sądu jest wtedy większy, a postępowaniem kieruje sędzia-komisarz. Trwa ono z reguły co najmniej rok.

Wniosek o upadłość konsumencką można złożyć nie wcześniej niż po wykreśleniu wpisu z ewidencji działalności gospodarczej. Taki wniosek może złożyć tylko dłużnik indywidualnie. Jedynie wobec osób, które w przeszłości prowadziły działalność gospodarczą, wniosek o ogłoszenie upadłości może zostać złożony także przez wierzyciela - tylko w okresie jednego roku od dnia wykreślenia wpisu z ewidencji działalności gospodarczej.

Nie wszystkie długi zostaną umorzone. Muszą być spłacane długi zaciągnięte po ogłoszeniu upadłości, długi alimentacyjne, długi z tytułu rent i odszkodowań, długi orzeczone w sprawach karnych i wykroczeniowych oraz długi umyślnie zatajone.

Wniosek o ogłoszenie upadłości należy złożyć na urzędowym formularzu. Do wniosku dołącza się potwierdzenie uiszczenia opłaty 30 zł, dokumenty potwierdzające okoliczności podane w jego treści (np. wszystkich wierzycieli i wysokość długów) oraz jego odpis. Wniosek wysyła się pocztą lub składa w biurze podawczym właściwego sądu. Potem wystarczy czekać na kontakt ze strony syndyka (we wniosku warto podać dlań nr tel. lub e-mail).

Sąd może oddalić wniosek, jeżeli z jego treści nie będzie wynikało, że wnioskodawca jest osobą niewypłacalną.

Koszty postępowania obejmują opłatę od złożenia wniosku (30 zł) i koszty wynagrodzenia syndyka oraz partycypację w kosztach prowadzenia kancelarii syndyka (kilka tys. zł).

Informacja o upadłości zostanie publicznie obwieszczona.

Syndyk sprzeda zarówno majątek, który dłużnik miał w dniu ogłoszenia upadłości, jak i ten, który ewentualnie uzyska po ogłoszeniu upadłości (z wyjątkami). Wyposażenie domu lub mieszkania nie będzie podlegać sprzedaży, jeżeli jest to standardowe wyposażenie nie mające charakteru luksusowego. Dłużnik nie straci też przedmiotów służących do nauki i przedmiotów codziennego użytku, jeśli mogą być sprzedane tylko znacznie poniżej ich wartości, ale zachowują dla niego znaczną wartość użytkową, a także narzędy niezbędnych do osobistej pracy, żywności czy ubrania. Sprzedaży przez syndyka podlegać będzie jednak pojazd mechaniczny, którego upadły jest właścicielem, chyba że jest on niezbędny z uwagi na niepełnosprawność jego lub członka jego rodziny.

Niektóre banki po powzięciu wiedzy o ogłoszeniu upadłości klienta mogą zablokować jego rachunek bankowy do czasu złożenia dyspozycji przez syndyka.

W postępowaniu upadłościowym pełnej ochronie podlegają m.in. świadczenia z pomocy społecznej, alimentacyjne, rodzinne i wychowawcze, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne i porodowe, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka. Emerytura i renta podlegają ochronie w wysokości 75% świadczenia, nie mniej niż 825 zł netto. Jeżeli dłużnik pracuje, może zachować pieniądze w wysokości połowy wynagrodzenia, nie mniej niż wynosi minimalne wynagrodzenie za pracę.

Upadłość konsumencka nie pozwoli dłużnikowi na zachowanie żadnej nieruchomości. Z sumy uzyskanej ze sprzedaży sąd może wydzielić kwotę, która pozwoli mu wynająć mieszkanie do 2 lat.

Po ogłoszeniu upadłości wierzyciele nie mogą wszczynać nowych postępowań sądowych i egzekucyjnych przeciwko upadłemu. Dla dochodzenia zapłaty długów wierzyciele powinni zgłosić je syndykowi i zaniechać innych czynności windykacyjnych.

Plan spłaty wierzycieli to postanowienie, w którym sąd ustali: czy dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa; w jakim zakresie jego zobowiązania będą podlegać umorzeniu; w jakim zakresie i w jakim okresie będzie zobowiązany spłacać pozostałe zobowiązania. W okresie realizacji planu spłaty wierzycieli dłużnik musi m.in. składać coroczne sprawozdania ze swojej sytuacji majątkowej i zawodowej.

Po stwierdzeniu przez sąd wykonania przez upadłego planu spłat wierzycieli wszystkie nieuregulowane zobowiązania zostaną definitywnie umorzone.

Wysokość miesięcznej raty planu spłaty wierzycieli określi dla upadłego sąd (z uwzględnieniem jego możliwości zarobkowych, kosztów utrzymania jego i osób będących na jego utrzymaniu i dochodów osób, z którymi wspólnie prowadzi gospodarstwo domowe).

Umorzenie zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli może mieć miejsce tylko, jeżeli sytuacja osobista dłużnika w sposób oczywisty wskazuje, że jest trwale niezdolny do jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli.

W każdym innym przypadku sąd w braku możliwości ustalenia planu spłaty wierzycieli będzie dokonywał warunkowego umorzenia zobowiązań dłużnika (stwierdzając, że obecnie nie jest on w stanie ich spłacać, ale nie jest wykluczone, że w okresie 5 lat jego sytuacja finansowa się poprawi). W całym 5-letnim okresie warunkowego umorzenia zobowiązań upadły musi realizować obowiązki i stosować się do ograniczeń jak przy realizacji planu spłaty wierzycieli.

Odliczenia w PIT za 2021 rok

Wypełniając zeznanie roczne PIT za 2021 rok – o ile ustawodawca do tego czasu nie wprowadzi zmian – podatnicy będą mogli skorzystać z rozmaitych ulg w postaci odliczeń od dochodu do opodatkowania, jak też odliczeń od wyliczonego podatku.

ODLICZENIA OD DOCHODU

Za 2021 r. podatnik będzie mógł odliczyć od dochodu do opodatkowania:

Rodzaje odliczeń		Wysokość i limity odliczeń	
Składki na ubezpieczenia społeczne		Kwota składek zapłaconych/potrąconych w roku podatkowym	
Wpłaty na indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego dokonane przez podatnika w roku podatkowym		Maksymalna kwota wpłat na IKZE: 6 310,80 zł	
Ulga rehabilitacyjna przysługuje: » określonym osobom niepełnosprawnym bądź » podatnikom mającym na utrzymaniu osoby niepełnosprawne, których dochód (tj. osób będących na utrzymaniu) w roku podatkowym nie przekroczy 14 400 zł	» Opłacenie przewodników	Faktycznie poniesione wydatki do 2 280 zł rocznie	
	» Utrzymanie psa asystującego		
	» Używanie samochodu osobowego	Nadwyżka wydatków ponad 100 zł/mies.	
	Leki zalecone przez lekarza specjalistę		
	Pozostałe wydatki określone w art. 26 ust. 7a ustawy o PIT	Całe poniesione wydatki	
Darowizny na cele publiczne dla organizacji pożytku publicznego na cele pożytku publicznego		W wysokości dokonanej darowizny	w sumie do 6% dochodu
Darowizny rzeczowe na cele kształcenia zawodowego dla publicznych szkół, placówek i centrów			
Darowizny na cele kultu religijnego			
Darowizny krwi na cele krwiodawstwa realizowanego przez honorowych dawców krwi		W wysokości iloczynu kwoty rekompensaty określonej przepisami i litrów oddanej krwi lub jej składników	
Darowizny na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą		W wysokości dokonanej darowizny	
Ulga na Internet (tzn. z tytułu wydatków na użytkowanie Internetu)		Do 760 zł rocznie; odliczenie przysługuje podatnikowi wyłącznie w kolejno po sobie następujących 2 latach podatkowych.	
Dokonane w roku podatkowym zwroty nienależnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu		W całości – w kwotach uwzględniających pobrany podatek dochodowy, jeżeli zwroty te nie zostały potrącone przez płatnika	

Rodzaje odliczeń	Wysokość i limity odliczeń
Ulga odsetkowa (odsetki od kredytu na cele mieszkaniowe) – w ramach tzw. praw nabytych	Faktycznie poniesione wydatki na odsetki od tej części kredytu, która nie przekracza 325 990 zł
Ulga na działalność badawczo-rozwojową	Odliczenie do: » 100% kosztów kwalifikowanych wymienionych w ustawie u podatników nieposiadających statusu centrum badawczo-rozwojowego (BCR); » 150% kosztów kwalifikowanych – u BCR będącego mikroprzedsiębiorcą, małym lub średnim przedsiębiorcą; » 150% wymienionych w art. 26e ust. 2 pkt 1-4a i ust. 2a-3a dodatkowych kosztów CBR oraz 100% kosztów wymienionych w art. 26e ust. 2 pkt 5 ustawy o PIT. Odliczenie nie może przekroczyć kwoty dochodu z działalności gospodarczej.
Ulga termomodernizacyjna	Do 53 000 zł w odniesieniu do wszystkich realizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych w poszczególnych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, których podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem
Ulga na złe długi	Zaliczana do przychodów należnych wartość wierzytelności pieniężnej nieuregulowana 90 dni od upływu terminu zapłaty ani do dnia złożenia zeznania.
Strata z lat ubiegłych z niektórych źródeł przychodów	O wysokość straty ze źródła przychodów podatnik może obniżyć w najbliższych 5 latach podatkowych dochód z tego źródła: do 50% straty/rok albo jednorazowo do 5 000 000 zł.

ODLICZENIA OD PODATKU

Podatek obliczony według skali podatkowej będzie można pomniejszyć o:

Rodzaje odliczeń	Wysokość i limity odliczeń
Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacona/pobrana w roku podatkowym	7,75% podstawy wymiaru
Ulga na dzieci – z ulgi tej skorzystać mogą podatnicy, którzy w roku podatkowym wychowywali własne lub przysposobione dzieci m.in. małoletnie. Odliczenie przysługuje w przypadku 1 dziecka, jeżeli dochody: » podatnika samotnie wychowującego dziecko albo łącznie pary małżonków – nie przekroczyły 112 000 zł, » podatnika w innych sytuacjach – nie przekroczyły 56 000 zł.	Za każdy miesiąc kalendarzowy, w którym podatnik wykonywał władzę, pełnił funkcję albo sprawował opiekę nad dzieckiem: » 92,67 zł na pierwsze dziecko, » 92,67 zł na drugie dziecko, » 166,67 zł na trzecie dziecko, » 225 zł na czwarte i odrębnie na każde kolejne dziecko. Odliczenie dotyczy łącznie obojga rodziców/opiekunów prawnych dziecka pozostających w związku małżeńskim. Kwota ulgi do zwrotu nie może przekroczyć łącznie kwoty zapłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne podlegających odliczeniu lub zapłaconych ze środków podatnika od przychodów otrzymanych do ukończenia 26 r.ż. zwolnionych od podatku.
Ulga na powrót	Kwota stanowiąca różnicę między podatkiem obliczonym przy zastosowaniu do przychodów z pracy za granicą metody odliczenia proporcjonalnego a kwotą podatku obliczonego przy zastosowaniu do tych przychodów metody wyłączenia z progresją. Odliczenie nie może przekroczyć kwoty 1.360 zł (z wyjątkami).

Ponadto można skorzystać z niektórych nieobowiązujących już odliczeń od podatku, tylko na zasadzie praw nabytych. Poza tym maksymalnie 1% podatku należnego można przeznaczyć w zeznaniu rocznym na wpłatę na rzecz organizacji pożytku publicznego. Odliczenia są możliwe tylko przy spełnieniu ustawowych warunków!

Kto dziedziczy po zmarłym?

Jeśli osoba zmarła sporządziła ważny testament, to wynika z niego, kto w jakich częściach dziedziczy po niej majątek. Jeżeli zaś spadkodawca nie pozostawił testamentu albo jego testament okazał się nieważny, bądź też testament został odwołany przez spadkodawcę lub powołany do spadku w testamencie spadkobierca nie chce lub nie może dziedziczyć, to w grę wchodzi dziedziczenie ustawowe, tzn. dziedziczenie z mocy samego prawa.

Porządek dziedziczenia ustawowego został szczegółowo uregulowany w przepisach Kodeksu cywilnego. Wynika z nich m.in., że w **pierwszej kolejności** powołane są z ustawy do spadku **dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych**. Jednak część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego dzieciom w częściach równych.

W braku zstępnych spadkodawcy (tzn. dzieci, wnuków, prawnuków itd.) powołani są do spadku z ustawy jego **małżonek i rodzice**.

Udział spadkowy każdego z **rodziców**, które dziedziczy w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy, wynosi jedną czwartą całości spadku. Jeżeli ojcostwo rodzica

nie zostało ustalone, udział spadkowy matki spadkodawcy, dziedziczącej w zbiegu z jego małżonkiem, wynosi połowę spadku.

W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych.

Jeśli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, to udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy. W razie gdy jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku i brak jest rodzeństwa spadkodawcy lub ich zstępnych, udział spadkowy rodzica dziedziczącego w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy wynosi połowę spadku.

W pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednak część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

Udział spadkowy **małżonka**, który dziedziczy w zbiegu z rodzicami, rodzeństwem i zstępnymi rodzeństwa spadkodawcy, wynosi połowę spadku. W braku zstępnym spadkodawcy, jego rodziców, rodzeństwa i ich zstępnym, cały spadek przypada małżonkowi spadkodawcy.

W braku zstępnym, małżonka, rodziców, rodzeństwa i zstępnym rodzeństwa spadkodawcy, cały spadek przypada **dziadkom** spadkodawcy; dziedziczą oni w częściach równych. Jeżeli któreś z dziadków spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału spadku między zstępnym spadkodawcy. W braku zstępnym tego z dziadków, który nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada pozostałym dziadkom w częściach równych.

W przypadku braku małżonka spadkodawcy i krewnym powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada w częściach równych tym **dzieciom małżonka** spadkodawcy, których żadne z rodziców nie dożyło chwili otwarcia spadku.

Na koniec spadek przypada **gminie** ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w przypadku braku małżonka spadkodawcy, jego krewnym i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.

Przepisów o powołaniu do dziedziczenia z ustawy nie stosuje się jednak do małżonka spadkodawcy pozostającego w separacji. Poza tym małżonek jest wyłączony od dziedziczenia, jeżeli spadkodawca wystąpił o orzeczenie rozvodu lub separacji z jego winy, a żądanie to było uzasadnione.

Kto dziedziczy spadek w pierwszej kolejności?

Szczególne reguły dziedziczenia ustawowego zostały przewidziane w przypadku przysposobienia pełnego albo przysposobienia niepełnego. Zasady dziedziczenia ustawowego w tym zakresie zostały wskazane w art. 936-937 Kodeksu cywilnego.

Przedstawiony wyżej porządek dziedziczenia ma zastosowanie do spadków otwartych (tzn. śmierci spadkodawcy) po dniu 28 czerwca 2009 r. Do spadków otwartych przed tą datą stosuje się przepisy o dziedziczeniu ustawowym w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 2 kwietnia 2009 o zmianie ustawy – Kodeks cywilny. W prawie spadkowym obowiązuje bowiem zasada, że do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w momencie otwarcia spadku – to znaczy w chwili śmierci spadkodawcy.

Nowy Polski Ład

Rząd ogłosił pierwszą część nowego Polskiego Ładu.

RESET PODATKOWY

W 2022 r. kwota wolna od PIT zostanie podniesiona do 30 tys. zł i podwyższony będzie próg podatkowy do 120 tys. zł, od którego płaci się 32% podatku. Osoby zarabiające najniższą krajową i aż 2/3 emerytów (do 2,5 tys. zł brutto) przestaną płacić podatek.

Wyższa stawka PIT 32% pobierana będzie dopiero od pierwszej złotówki zarobionej powyżej 10 tys. zł brutto miesięcznie. Tzw. „ulga dla klasy średniej” będzie dotyczyć osób zatrudnionych na umowę o pracę osiągających roczny dochód w przedziale 70-130 tys. zł. Nową preferencję wykorzystają także emigranci wracający do kraju.

Przewidziano ujednolicenie wysokości składki zdrowotnej i sposobu jej liczenia. Nie tylko pracownicy, ale i przedsiębiorcy będą ją płacić według tej samej stawki – 9% od podstawy opodatkowania (dochodu).

Nie będzie zaś możliwości odliczenia części opłaconej składki zdrowotnej od podatku. To oznacza *de facto* podwyższenie stawek PIT (do 24,75% i 39,75%).

Ponadto rząd planuje przyznanie ulg podatkowych dla firm, które inwestują w rozwiązania automatyczne, roboty i rozwiązania o wysokim zaawansowaniu

technologicznym. Ulga badawczo-rozwojowa i ulga IP Box będą działały razem. Ulga na robotyzację pomoże firmom rozwinąć produkcję. Dzięki uldze na innowacyjnych pracowników firmy mają pozyskać specjalistów, a Polska szansę, że zostaną oni w kraju.

NOWE FORMY POMOCY W NAJMIE LUB ZAKUPIE MIESZKANIA

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii przewiduje dwa warianty bonu mieszkaniowego: społeczny i rodzinny.

Społeczny bon mieszkaniowy będzie przeznaczony dla osób nieposiadających własnego mieszkania, których dochody ograniczają możliwość uzyskania kredytu. Realizowany będzie w Społecznej Inicjatywie Mieszkaniowej (partycypacja w TBS/SIM) albo spółdzielni mieszkaniowej (wkład mieszkaniowy w SM), od których wynajmowane/nabywane będzie mieszkanie. Jednoosobowe gospodarstwa domowe otrzymałyby pomoc w wysokości 5 tys. złotych, małżeństwo bez dzieci – 10 tys. zł, małżeństwo z jednym dzieckiem – 25 tys. zł, z dwojgiem – 40 tys. zł.

Rodzinny bon mieszkaniowy przyznawany będzie gospodarstwu domowemu, w skład którego wchodzi co najmniej 3 dzieci lub osób z niepełnosprawnością. Ten rodzaj bonu będzie mógł zostać przeznaczony na partycypację w SIM/TBS, wkład mieszkaniowy w SM, a także na nabycie mieszkania/domu jednorodzinnego lub budowę domu jednorodzinnego. Jeżeli rodzina przed przyznaniem bonu nie posiadała własnego

mieszkania lub domu jednorodzinnego, albo jeżeli powierzchnia tego domu lub lokalu nie przekraczała 65 m², wysokość rodzinnego bonu mieszkaniowego dla rodziny z trojgiem dzieci wyniesie 100 tys. zł. Kwota ta będzie dodatkowo podwyższana o 15 tys. zł za każde kolejne dziecko. Rodzinny bon mieszkaniowy przysługiwał będzie również, gdy członkowie rodziny posiadali wcześniej mieszkanie większe niż 65 m². Kwota bonu dla rodziny z trojgiem dzieci wyniesie wówczas 55 tys. zł i również będzie podwyższana o 15 tys. zł za każde kolejne dziecko.

Bon mieszkaniowy będzie przyznawany na wniosek, decyzją terenowej jednostki organizacyjnej ZUS. Będzie go można zrealizować od 1 stycznia do 31 grudnia roku następującego po roku jego przyznania, z możliwością przedłużenia – za opłatą – jego ważności o kolejny rok. Środki będą przekazywane przez banki pośredniczące – w zależności od rodzaju bonu – na rachunek właściwego podmiotu (tj. TBS/SIM, SM, dewelopera itd.).

MRPiT pracuje także nad **programem poręczeniowo-gwarancyjnym dla spłaty kredytów hipotecznych** – przeznaczonym dla osób posiadających zdolność kredytową, ale niedysponujących oszczędnościami na pokrycie wymaganego przez banki wkładu własnego. Wstępnie założono, że gwarancja udzielana będzie do wysokości 40% wartości mieszkania – w razie zakupu mieszkania bez wkładu własnego na rynku pierwotnym lub wtórnym.

INNE ZMIANY PRZYGOTOWYWANE PRZEZ MRPiT

Resort ten pracuje też nad:

- » **Polityką Przemysłową Polski.** Zakłada ona koncentrację wsparcia na kluczowych branżach. Dotyczy ona: Cyfryzacji, Zielonego Ładu, Lokalizacji, Bezpieczeństwa i Nowoczesnego społeczeństwa. Kontrakt branżowy będzie to umowa pomiędzy administracją publiczną a przedstawicielami branży na realizację uzgodnionych obopólnie zobowiązań w średnim okresie. W kontrakcie rząd zaoferuje

wsparcie rozwoju danej branży poprzez instrumenty polityki państwa – legislacyjne, programowe i instytucjonalne.

- » **Polityką eksportową.** Ma ona przyczynić się do: zwiększenia stopnia internacjonalizacji polskich firm, dalszego umacniania relacji gospodarczych z krajami UE, zwiększenia udziału krajów pozaunijnych w polskim eksporcie, przesuwania się na wyższe poziomy w globalnych łańcuchach wartości dodanej, w tym w szczególnie innowacyjnych branżach, i zwiększenia udziału wyrobów wysokiej techniki w polskim eksporcie.
- » **Tarczą Prawną.** Jej główne założenia to: cyfryzacja, uproszczenie procedur i likwidacja barier administracyjnych oraz prawnych. Pierwsza odsłona Tarczy Prawnej obejmuje: szerokie wykorzystanie postępowania uproszczonego i milczącego trybu załatwienia sprawy, ostrożnie wprowadzana jednoinstancyjność postępowań, elektronizację procedur, innego rodzaju usprawnienia postępowań i procedur, przedłużenie w czasie terminu realizacji wybranych obowiązków regulacyjnych po stronie obywateli, przedsiębiorców oraz organów ze względu na epidemię COVID-19.
- » **fundacją rodzinną.** Projekt ustawy o fundacji rodzinnej ma na celu ułatwienie sukcesji firm.
- » **certyfikacją wykonawców zamówień publicznych.** Wykonawca korzystający z certyfikacji, zamiast wielokrotnego gromadzenia i składania licznych dokumentów na potrzeby poszczególnych postępowań, zrobi to wyłącznie raz – na potrzeby certyfikacji.
- » **wprowadzeniem regulacji pracy zdalnej do Kodeksu pracy** (zamiast przepisów o telepracy);
- » **reformą instytucji rynku pracy i ustawa o wspieraniu zatrudnienia.** M.in. ubezpieczenie zdrowotne zostanie odłączone od statusu bezrobotnego.
- » **reformą planowania przestrzennego.** Zakłada ona np. przeciwdziałanie rozpraszaniu się zabudowy na tereny rolnicze, leśne i przyrodniczo cenne;
- » **cyfryzacją procedur inwestycyjno-budowlanych.** Daje ona możliwość składania określonych dokumentów w procesie inwestycyjno-budowlanym w postaci elektronicznej.

Wspieranie termomodernizacji

Ustawa z 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw ma na celu udoskonalenie funkcjonującego od lutego 2019 r. pilotażowego instrumentu na rzecz termomodernizacji (w tym wymiany nieekologicznych źródeł ciepła) budynków jednorodzinnych osób ubogich energetycznie – „Program Stop Smog”.

Zmierza ona ponadto do usprawnienia działania rządowego programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. Ustawa przewiduje m.in. zmniejszenie minimalnej liczby budynków jednorodzinnych umożliwiającej aplikowanie do programu (z 2% do 1% lub 20 budynków) oraz jednorazowe zniesienie tego limitu w sytuacji, gdy wcześniej gmina zawarła co najmniej jedno porozumienie. Wprowadza również zmniejszenie z 50% do 30% wymaganej redukcji zapotrzebowania na ciepło grzewcze, liczonej łącznie dla wszystkich przedsięwzięć niskoemisyjnych realizowanych przez gminę w ramach jednego porozumienia. Nowelizacja wydłuża z 3 lat do 4 lat okres realizacji porozumienia – w przypadku realizacji przez gminę w danym porozumieniu więcej niż 2% budynków jednorodzinnych w gminie. Ponadto skraca z 10 lat do 5 lat okres po zakończeniu porozumienia dla zobowiązań dotyczących obowiązku beneficjenta w zakresie: zwrotu odpowiedniej części wartości przedsięwzięcia w razie sprzedaży budynku, przestrzegania warunków umowy, przechowywania treści porozumienia przez gminę i właściwego ministra oraz utrzymywania przez gminę efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych.

Na mocy **ustawy** powstaje **Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB)** w celu gromadzenia jednolitych, ustandaryzowanych i spójnych w skali całego kraju danych dotyczących budynków i lokali oraz eksploatowanych w nich:

- 1) źródeł ciepła, w tym zasilania z sieci ciepłowniczej,
- 2) źródeł energii elektrycznej,
- 3) spalania paliw, w rozumieniu art. 157a ust. 1 pkt

7 ustawy – Prawo ochrony środowiska, o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW.

Ustawa zakłada powstanie **Funduszu Ekologicznego Poręczeń i Gwarancji**, z którego będą udzielane gwarancje lub poręczenia spłaty kredytów i pożyczek na projekty ekologiczne, np. termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła w domach jednorodzinnych.

Skąd biorą się trudni klienci?

KLIENT SAMOTNY

Warto zacząć od uświadomienia sobie, jak można samemu „wyhodować” trudnego klienta. Klient pozostawiony sam sobie, odsyłany telefonicznie lub osobiście od działu do działu lub na dłużej niż na kilkadziesiąt sekund, skazany na słuchanie za swoje pieniądze uspokajających melodii, wcześniej czy później stanie się trudny.

KLIENT UPOKARZANY

Równie skutecznie działa ciągłe upokarzanie klienta. Odpowiednią „robotę” zaserwują pracownicy, którzy z satysfakcją powiedzą: *„Jak można nie wiedzieć, że..”, „Znowu zrobił Pan błąd w specyfikacji”, „Niech Pan poda do telefonu kogoś, kto się na tym zna”*.

KLIENT NIEDOINFORMOWANY

Dramatem jest brak przepływu informacji. Dział obsługi klienta nie wie, co obiecał konsultant. Recepcjonistka nie wie, kto się zajmuje daną kategorią spraw.

KLIENT NIEWYSŁUCHANY

Wyjątkowo mocno drażni klientów nieumiejętność słuchania. Szczególnie trudne są sytuacje, gdy reklamacja jest słuszna, czyli rozmówca ma rację, a firma niewątpliwie „zawaliła”. Pracownicy, jeśli nie wiedzą, jak należy się wtedy zachować, odpowiadają często agresją na rosnącą agresję klienta. Wielu nie potrafi także opanować skłonności do opowiadania klientom o swoich ograniczonych kompetencjach oraz niechęci do wysłuchiwania skarg na kolegów z innego działu. Nie pamiętają, że ich rozmówców nie interesuje wewnętrzna struktura firmy ani jej trudności.

DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE NARODZINOM TRUDNEGO KLIENTA

- » uporządkowanie kompetencji i organizacji wewnątrz firmy, a następnie precyzyjne poinformo-

wanie pracowników, kto, za co jest odpowiedzialny. Wiedzą tą powinny dysponować zwłaszcza osoby, które będą klientowi udzielały informacji i porad,

- » uświadomienie wszystkim pracownikom, że celem głównym ich pracy jest zadowolenie klienta, bo na tym opiera się egzystencja firmy,
- » uporządkowanie przepływu informacji wewnątrz firmy. Personel obsługujący klientów musi dysponować aktualnymi informacjami,
- » w przypadku trudności ze znalezieniem porozumienia pomiędzy klientem a obsługującym go konsultantem, należy rozważyć możliwość zapropowania współpracy z innym pracownikiem firmy,
- » zachowanie spokoju w przypadku agresywnych klientów.

METODY RADZENIA SOBIE Z TRUDNYM KLIENTEM:

- pozostanie uprzejmym i rzeczowym – nie należy zarażać się agresywnością, lecz za pomocą pytań spróbować poznać przyczynę złości rozmówcy,
- okazanie zrozumienia – zwłaszcza, jeżeli niezadowolenie klienta jest uzasadnione. Wspierając jego dążenia, można wyjaśnić sytuację i zniwelować powstałe napięcie,
- wyrażenie sprzeciwu – zdystansowanie się wobec personalnych i niemerytorycznych ataków. W ten sposób okazuje się zainteresowanie rzeczową i konstruktywną rozmową, ale nie akceptuje nieusprawiedliwionych zarzutów,
- nie obrażanie się – nie odnoszenie zdenerwowania rozmówcy do własnej osoby. Ataki mają najczęściej jakąś przyczynę,
- zachowanie dystansu – jeżeli klient krytykuje osoby trzecie (szefa, partnera), należy znaleźć powody takiego zachowania. Krytyka danej osoby może okazać się tylko pretekstem do osiągnięcia jakiegoś innego celu.

Dokumenty ZUS ZUA i ZUS ZZA z kodem zawodu

Zmieniły się wzory formularzy zgłoszeniowych ZUS ZUA i ZUS ZZA. Od 16 maja trzeba w nich podawać informację o zawodzie wykonywanym przez ubezpieczonego.

Nie trzeba uzupełniać informacji o kodzie zawodu dla osób zgłoszonych do ubezpieczeń przed 16 maja 2021 r. Płatnik nie musi składać dokumentu zgłoszeniowego korygującego tylko po to, aby wykazać kod zawodu osoby zgłoszonej do ubezpieczeń przed 16 maja 2021 r.

Wymóg podawania kodu zawodu dotyczy ubezpieczonych aktywnych zawodowo, np. pracowników, zleceniobiorców. Kod zawodu trzeba będzie podawać:

- » zawsze na dokumentach zgłoszeniowych pierwszorazowych (także składanych po 15 maja 2021 r. za okresy wsteczne),
- » na dokumentach zgłoszeniowych składanych w trybie korekty/zmiany, np. w związku z korektą danych adresowych (art. 36 ust. 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), zmianą okresu, rodzaju ubezpieczeń (art. 36 ust. 14 ww. ustawy).

ZMIANY W ZUS ZUA I ZUS ZZA

W formularzu ZUS ZUA „Zgłoszenie do ubezpieczeń/zgłoszenie zmiany danych osoby ubezpieczonej” trzeba będzie wypełnić pole 01 „Kod wykonywanego zawodu” w bloku X.

Natomiast w formularzu ZUS ZZA „Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego/zgłoszenie zmiany danych” w bloku V dodane będzie pole 02 – „Kod wykonywa-

nego zawodu” oraz zmieni się opis bloku V na: „Kod tytułu ubezpieczenia i kod wykonywanego zawodu”.

KOD WYKONYWANEGO ZAWODU

Podawany w dokumentach ZUS ZUA i ZUS ZZA kod wykonywanego zawodu powinien być zgodny z klasyfikacją zawodów. Jest ona określona przepisami [rozporządzenia](#) Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2018 r. poz. 227). Wyszukiwarka kodów zawodów jest dostępna [na stronie GUS](#) i na [Wortalu](#) Publicznych Służb Zatrudnienia.

ZMIANA KODU ZAWODU

Jeśli płatnik zgłosi ubezpieczonego do ZUS po 15 maja 2021 r. z kodem zawodu, a później konieczna będzie zmiana tego kodu, to powinien zgłosić zmianę na formularzu ZUS ZUA albo ZUS ZZA. Obowiązują przy tym ogólne zasady, które nakazują zawiadamianie ZUS o wszelkich zmianach w stosunku do wcześniej wykazanych w zgłoszeniu.

NOWE WERSJE PROGRAMÓW PŁATNIK I EPŁATNIK

Od 16 maja 2021 r. nie można korzystać z dotychczasowych wzorów dokumentów zgłoszeniowych. ZUS dostosował program Płatnik oraz aplikację ePłatnik do tych zmian. Odpowiedni kod zawodu można wybrać z listy.

DLA WYTWÓRCÓW OPROGRAMOWANIA INTERFEJSOWEGO

Od 7 maja 2021 r. na stronie [bip.zus.pl](#) jest dostępna nowa [wersja dokumentacji](#) do wytworzenia oprogramowania interfejsowego – wersja 2.15 (ważna od 16.05.2021 r.).

Status płatnika składek

13 maja br. Trybunał Konstytucyjny ogłosił **orzeczenie** (sygn. akt K 15/16) w sprawie uznania za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoby wykonującej pracę na rzecz swojego pracodawcy w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, a w konsekwencji nadania pracodawcy statusu płatnika składek z tytułu tej umowy cywilnoprawnej.

TK orzekł, że art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w części obejmującej zwrot „lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy”, jest zgodny z zasadą poprawnej legislacji wywodzoną z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

TK stwierdził bowiem, że kwestionowany przepis jest jasny i precyzyjny w stopniu umożliwiającym adresatom tego przepisu odtworzenie zakresu swojego zobowiązania. Stała linia orzecznicza Sądu Najwyższego i sądów powszechnych pozwalała na rozstrzygnięcie pojawiających się na tle zaskarżonej regulacji wątpliwości interpretacyjnych przy użyciu powszechnie przyjętych metod wykładni. Podniesiony przez Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej zarzut o kwalifikowanym charakterze trudności interpretacyjnych powyższej regulacji oraz braku jej precyzji nie mógł zatem zostać uznany za uzasadniony.

Trybunał potwierdził też, że istotą zakwestionowanej regulacji jest ochrona praw pracowniczych i uniemożliwienie pracodawcom obchodzenia przepisów prawa przez przekazywanie pracowników innej firmie, która zawierałaby z nimi umowę zlecenia (objętą zwolnieniem ze składki) albo umowę o dzieło (nieobjętą obowiązkiem ubezpieczenia), w ramach których pracownik wykonywałby na rzecz pracodawcy takie same obowiązki, jakie były przedmiotem umowy o pracę. TK nie podzielił tym samym zastrzeżeń wnioskodawców, że zaskarżony przepis nie odpowiada celom zamierzonym przez ustawodawcę, uznając

zarzuty naruszenia zasady poprawnej legislacji, polegające na objęciu zakresem zaskarżonego przepisu szerszego spektrum przypadków niż założone przez ustawodawcę, za nieuzasadnione. Trybunał zwrócił uwagę, że **pracodawca nie jest pozbawiony wpływu na to, komu faktycznie powierzy wykonanie zawartej umowy cywilnoprawnej, a co za tym idzie, czy będzie podlegał obowiązkom z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.**

Pracodawca nie jest pozbawiony wpływu na to, komu faktycznie powierzy wykonanie zawartej umowy cywilnoprawnej, a co za tym idzie, czy będzie podlegał obowiązkom z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Z orzeczeń sądów wynika, że pracodawca ma prawo domagania się informacji w zakresie wysokości przychodu pracownika z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej przez tego pracownika z innym podmiotem, dla celów ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek i organ rentowy. Ten stosunek jest bowiem związany m.in. z realizacją przez płatnika nałożonych na niego przez ustawodawcę zadań w zakresie obliczania i opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika.

Rozliczenie nieważnej umowy kredytowej

Roszczenia banku i konsumenta są niezależne, nie ulegają wzajemnej kompensacji – orzekł Sąd Najwyższy w kwestii głównie tzw. kredytów frankowych.

7 maja br. SN w składzie 7 sędziów po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej zagadnienia prawnego w sprawie o sygn. III CZP 6/21, podjął **uchwałę** następującej treści:

„1. Niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następczo świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną.

2. Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

3. Nadaje uchwale moc zasady prawnej.”

Niedozwolone postanowienie umowne należy co do zasady uznać za nigdy nie istniejące, w związku z czym nie może ono wywoływać skutków wobec konsumenta, a zapłacone na jego podstawie kwoty są nienależne i podlegają restytucji. Jednak konsument może sprzeciwić się wyłączeniu niedozwolonego postanowienia, udzielając na nie dobrowolnej i świadomej zgody. Działanie sankcji z mocy prawa sprawia, że sąd ma obowiązek uwzględnić ją z urzędu – deklaratywnie.

Umowa, która nie może wiązać bez niedozwolonego postanowienia – jest w całości bezskuteczna, a w konsekwencji konsument i kredytodawca mogą żądać zwrotu świadczeń spełnionych na jej podstawie jako nienależnych (art. 410 § 1 k.c.). Roszczenia stron mają charakter odrębny (niezależny), co oznacza, że nie ulegają automatycznie wzajemnej kompensacji i konsument może żądać zwrotu w całości spłaconych rat kredytu niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu. SN przyjął, że kredytodawca może żądać zwrotu swego świadczenia dopiero od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna, do tego bowiem czasu jej skuteczność pozostaje w zawieszeniu na korzyść konsumenta. **W czasie tego zawieszenia przedawnienie roszczenia restytucyjnego kredytodawcy nie może rozpocząć biegu.** Przedawnienie zaś roszczenia restytucyjnego konsumenta nie może rozpocząć biegu, zanim konsument dowiedział się lub, rozsądnie rzecz ujmując, powinien dowiedzieć się o niedozwolonym charakterze postanowienia. Według SN, całkowita bezskuteczność umowy kredytu staje się trwała (definitywna) wtedy, gdy należycie poinformowany o niedozwolonym charakterze postanowienia (bez którego umowa nie może wiązać) i jego konsekwencjach konsument – w rozsądnym czasie od udzielenia mu należytej informacji – nie wyraził świadomej i wolnej zgody na postanowienie, a jeżeli utrzymanie umowy jest możliwe po jej uzupełnieniu – sprzeciwił się temu uzupełnieniu.

Nowelizacja Prawa celnego

Ustawa z 30 marca 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo celne oraz niektórych innych ustaw ujednolici i usprawni wydawanie decyzji dotyczących naliczania należności celnych i podatkowych oraz opłaty paliwowej i opłaty emisyjnej w związku z importem towarów.

W przypadku importu towarów prowadzone będzie tylko jedno postępowanie dla określenia należności celnych, podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego, opłaty paliwowej (w przypadku importu paliw silnikowych i gazu) oraz opłaty emisyjnej (w przypadku importu paliw silnikowych) – o ile będą one należne. W konsekwencji tego postępowania wydana zostanie jedna decyzja dla wszystkich tych należności i opłat.

Ponadto odformalizowana zostanie procedura wpisu do wykazu gwarantów uprawnionych do udzielania gwarancji składanych jako zabezpieczenie pokrycia kwot wynikających z długów celnych. Wykaz gwarantów będzie prowadzony przez szefa KAS i on będzie decydował o wpisie do tego rejestru. Odformalizowany zostanie również wpis osoby na listę agentów celnych. Wpis na listę będzie, tak jak obecnie, decyzją Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Warszawie. Skrócony zostanie czas oczekiwania podmiotów i osób zainteresowanych na taki wpis, gdyż sam wpis odpowiednio do wykazu albo na listę będzie decyzją.

Ponadto nowe przepisy ujednolicają tryb prowadzenia kontroli celno-skarbowych w zakresie przestrzegania przepisów prawa celnego i prawa podatkowego w związku z importem towarów.

Ustawa umożliwi nadawanie numeru PESEL osobom (głównie cudzoziemcom) nieprowadzącym działalności gospodarczej lub niebędącym zarejestrowanymi podatnikami VAT, które nie posiadają zameldowania na terytorium RP. Zmiany w zakresie identyfikacji

podatkowej będą korzystne dla pracodawców zatrudniających cudzoziemców.

Nowe przepisy wprowadzają uproszczenie i skrócenie procedur prowadzenia spraw z zakresu gier hazardowych m.in. poprzez umożliwienie podmiotom przekazywania informacji określonych w ustawie o grach hazardowych za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Wpisy do Rejestru domen służących do oferowania gier hazardowych niezgodnie z ustawą o grach hazardowych będą zatwierdzane przez upoważniony organ KAS. Kompetencje do nakładania kar pieniężnych na przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz dostawców usług płatniczych nieprzestrzegających przepisów ustawy o grach hazardowych, uzyska naczelnik urzędu celno-skarbowego, właściwy do prowadzenia czynności audytowych.

Ustawa wprowadza też zmiany dostosowujące przepisy regulujące opłatę paliwową do przepisów ustawy o podatku akcyzowym oraz możliwość ubiegania się o zwrot opłaty paliwowej. Będzie ona zwracana w przypadkach i na zasadach przewidzianych dla zwrotu podatku akcyzowego na wniosek podmiotu uprawnionego do takiego zwrotu.

Naczelnik urzędu celno-skarbowego stanie się organem właściwym do przyjmowania informacji o opłacie emisyjnej w przypadku importu paliw silnikowych (obecnie informacje te składane są do naczelnika urzędu skarbowego).

Nowelizacja wchodzi w życie w zasadzie 1 czerwca 2021 r.

Sukcesja firmy – zmiany pokoleniowe a kontynuowanie działalności

Na czym polega sukcesja firmy i zarząd sukcesyjny?

Najczęściej **sukcesję** firmy definiujemy jako przejście praw do biznesu na nowego właściciela. W rzeczywistości powinien to być wieloetapowy proces, podczas którego nestor lub nestorzy wybierają sukcesora, pozwalają mu poznać firmę i dzielą się z nim swoim doświadczeniem w biznesie. Dopiero po nabyciu przez sukcesora odpowiedniej wiedzy i umiejętności, przechodzi własność firmy.

Nie zawsze jednak nestorzy chcą albo mogą przygotować swojego następcę prawnego. W przypadku gdy przedsiębiorca umiera, zanim przeprowadził sukcesję

firmy, pomocny w utrzymaniu bieżącej jej działalności może być, wprowadzony w listopadzie 2018 roku do polskiego prawa, zarząd sukcesyjny. Pozwala on na tymczasowe, do dwóch lat od śmierci przedsiębiorcy, prowadzenie przedsiębiorstwa w spadku. Chodzi o to, by w tym czasie można było załatwić kwestie dziedziczenia i podjąć decyzję, czy przedsiębiorstwo ma działać dalej i kto je poprowadzi. Zarząd sukcesyjny nie dotyczy więc przekazania własności firmy, lecz zarządzania nią w celu podtrzymania relacji biznesowych i utrzymania miejsc pracy.

Kto może być zarządcą sukcesyjnym?

Zarządcą sukcesyjnym może zostać każda osoba fizyczna, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych i której sądowo nie zakazano prowadzenia działalności gospodarczej. Chociaż ustawa nie wprowadza w tej sprawie żadnych wymagań, warto powołać na zarządcę sukcesyjnego osobę, która zna firmę i ma świadomość, z jakimi obowiązkami wiąże się tymczasowe prowadzenie przedsiębiorstwa.

Osoba wyznaczona na zarządcę sukcesyjnego musi wyrazić zgodę na objęcie funkcji. Gdy zarządcę sukcesyjnego powołuje przedsiębiorca, jego zgoda wymaga sporządzenia umowy pisemnej. Po śmierci przedsiębiorcy, zgoda zarządcy sukcesyjnego musi być wyrażona przed notariuszem.

Marek Niedużak
Wiceminister Rozwoju,
Pracy i Technologii

Co się dzieje w sytuacji, kiedy zarządca nie został powołany, a przedsiębiorca zmarł?

Jeśli zarządca sukcesyjny nie zostanie powołany przez przedsiębiorcę, jego następcy prawni mogą w ciągu dwóch miesięcy powołać zarządcę sukcesyjnego przed notariuszem. W takim przypadku co najmniej jeden z następców prawnych musi złożyć oświadczenie o przyjęciu spadku.

Jeśli natomiast do powołania zarządcy sukcesyjnego nie dojdzie w ogóle, przedsiębiorstwo przestanie istnieć. Umowy z kontrahentami i pracownikami wygasną. Podobnie decyzje administracyjne, na podstawie których przedsiębiorstwo mogło funkcjonować. Następcą prawnym przypadną udziały w poszczególnych składnikach majątkowych, np. nieruchomościach, ruchomościach czy środkach pieniężnych. Niekiedy przejęcie składników przedsiębiorstwa będzie wiązać się z obowiązkiem zapłaty VAT, ponieważ zmieni się cel korzystania z towarów na cel konsumpcyjny. Następcy prawni będą także obowiązani rozliczyć niezapłacone podatki, które powstały w związku z działalnością gospodarczą zmarłego przedsiębiorcy.

To nie jedyne następstwa, jakie w tej sytuacji spoczną na spadkobiercach zmarłego przedsiębiorcy. Do czasu stwierdzenia nabycia spadku albo uzyskania poświadczenia dziedziczenia nie mogą oni korzystać ze środków na rachunku bankowym prowadzonym na potrzeby działalności przedsiębiorstwa. Z kolei postępowania sądowe i administracyjne, także te, których szybkie rozstrzygnięcie może przynieść korzyść następcom prawnym, ulegają zawieszeniu do czasu ostatecznego ustalenia kręgu spadkobierców. Niekiedy może mieć miejsce sytuacja, że będzie obowiązek zwrotu pomocy publicznej otrzymanej na podstawie umów, które nie zostały jeszcze wykonane, w całości wraz z odsetkami.

Jakie prawa i obowiązki spoczywają na zarządcy sukcesyjnym?

Zarządca sukcesyjny co do zasady ma wykonywać wszystkie prawa i obowiązki przedsiębiorcy. Prowadzi

jego firmę na rzecz następców prawnych i odpowiada za wyrządzenie im szkody z tytułu niewłaściwego wykonywania zarządu sukcesyjnego. Przykładowo wypełnia zobowiązania z umów, zadania pracodawcy, rozlicza podatki i składa deklaracje podatkowe, odpowiada za uregulowanie składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników. Może także wnioskować o potwierdzenie możliwości wykonywania, wydanych uprzednio na przedsiębiorcę, koncesji, licencji i zezwoleń.

Rozpoczynając swoją funkcję, zarządca powinien sporządzić wykaz inwentarza. Może zostać także poproszony o sporządzenie sprawozdania z pełnionych zadań. Zarządca sukcesyjny może także ustanowić pełnomocnika w sprawach związanych z przedsiębiorstwem w spadku.

Dlaczego warto wcześniej pomyśleć o instytucji zarządcy sukcesyjnego?

Nasi przedsiębiorcy po raz pierwszy po transformacji ustrojowej muszą zmierzyć się z problemem sukcesji wynikającej ze zmian pokoleniowych. Nie jest to zadanie łatwe ani możliwe do wykonania w krótkim czasie. Dlatego zarząd sukcesyjny może pozwolić zyskać niezbędny czas na zaplanowanie i przeprowadzenie procesów sukcesyjnych, prowadzących do przekazania własności przedsiębiorstwa, nawet jeśli procesy te zostaną przerwane przez śmierć przedsiębiorcy.

Największym walorem zarządu sukcesyjnego jest możliwość płynnej kontynuacji działalności gospodarczej, zanim następcy prawni przedsiębiorcy podejmą ostateczną decyzję co do przyszłości firmy. Dzięki temu można wyznaczyć osobę, która poprowadzi przedsiębiorstwo do dwóch lat od śmierci przedsiębiorcy, a nawet – jeśli zgodę na to wyda sąd – do pięciu lat.

Także umowy cywilnoprawne, umowy o pracę i decyzje administracyjne związane z działalnością przedsiębiorstwa są dalej wykonywane przez zarządcę sukcesyjnego.

Czynny żal

Co zrobić, aby uniknąć konsekwencji karnoskarbowych, w razie naruszenia przepisów podatkowych, np. niezłożenia deklaracji lub niezapłacenia podatku w terminie?

Można skorzystać z instytucji czynnego żalu¹ i zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego lub urzędu celno-skarbowego. Czynny żal składa się do organu, w którym podatnik się rozlicza. **Jeśli podatnik ureguje wszystkie swoje zobowiązania, może uniknąć kary.**

Czynny żal można złożyć osobiście podczas wizyty w urzędzie, listownie albo elektronicznie (wysyłając pismo online, wykorzystując bezpłatny [podpis elektroniczny](#)). Aby organ **mógł odstąpić od ukarania sprawcy**, który nie dopełnił ciężących na nim obowiązków, musi on:

- » złożyć **czynny żal, czyli zawiadomić o popełnieniu czynu zabronionego**, w którym dobrowolnie poinformuje naczelnika urzędu skarbowego lub naczelnika urzędu celno-skarbowego o tym, jakich obowiązków nie dopełnił,
- » dopełnić obowiązków, w tym uiścić w całości zobowiązanie, którego nie uregulował.

Czynny żal będzie skuteczny tylko wtedy, gdy podatnik przyzna się do popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego:

- » **zanim naczelnik urzędu skarbowego lub urzędu celno-skarbowego samodzielnie udokumentuje ten fakt i**
- » **zanim organy ścigania rozpoczną czynności zmierzające do wykrycia tego przestępstwa lub wykroczenia (np. przeszukania, czynności sprawdzające czy kontrole).**

Wyjątkowo czynny żal można złożyć po rozpoczęciu czynności przez organ ścigania, jeśli nie dostarczyły

one podstaw do wszczęcia postępowania w sprawie czynu zabronionego.

Czynny żal nie odniesie skutku, jeśli zostanie złożony w czasie, gdy organ ścigania miał już wyrażnie udokumentowaną wiadomość o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, a także po rozpoczęciu przez organ ścigania czynności służbowej, chyba że czynność ta nie dostarczyła podstaw do wszczęcia postępowania. Nie można więc skorzystać z czynnego żalu:

- » gdy sprawca został już wezwany w związku z popełnionym czynem zabronionym, a organy podatkowe udokumentowały już popełnienie przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego,
- » jest w trakcie postępowania kontrolnego,
- » zorganizował grupę albo związek mający na celu popełnienie przestępstwa skarbowego,
- » nakłaniał inną osobę do popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego.

Warunkiem uznania czynnego żalu za skuteczny jest złożenie stosownych deklaracji podatkowych i uiszczenie w całości należności publicznoprawnej (wraz z odsetkami) uszczuplonej popełnionym czynem zabronionym. Trzeba to zrobić najpóźniej w terminie wyznaczonym przez organ postępowania przygotowawczego.

W złożeniu czynnego żalu pomoże doradca podatkowy.

¹ Na podst. art. 16 Kodeksu karnego skarbowego.

Grzywna za wykroczenie skarbowe

Zmiana art. 48 § 2 Kodeksu karnego skarbowego spowodowała podwyższenie wysokości górnej granicy kary grzywny za wykroczenie skarbowe, jaka może być nałożona w drodze mandatu karnego.

Od 1 maja 2021 r. minimalna kara grzywny, jaka może być nałożona w drodze mandatu karnego, wynosi 280 zł, natomiast maksymalna – 14 tys. zł, co stanowi pięciokrotną wysokość minimalnego wynagrodzenia.

Karą za wykroczenie skarbowe jest grzywna określona kwotowo. Orzeka ją sąd albo – pod pewnymi warunkami – uprawniony funkcjonariusz w postępowaniu mandatowym. Sąd wymierza grzywnę w granicach od 1/10 do 20-krotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Funkcjonariusze mają prawo ukarać grzywną nieprzekraczającą podwójnej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Wymiar grzywny za wykroczenia skarbowe popełnione w okresie od maja do końca 2021 r.:

minimalna grzywna ($1/10 \times 2.800 \text{ zł}$)	280 zł
maksymalna grzywna ($20 \times 2.800 \text{ zł}$)	56.000 zł
grzywna w drodze mandatu karnego (do $5 \times 2.800 \text{ zł}$)	do 14.000 zł

Podstawa prawna: art. 48 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2021 r. poz. 408, ze zm.).

KALENDARZ KLIENTÓW KANCELARII

CZERWIEC						
PON.	WT.	ŚR.	CZW.	PT.	SOB.	NIEDZ.
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

2 Dzień Dziecka.

3 Boże Ciało.

7 Wpłata zryczałtowanego podatku od wypłat zagranicznej osobie prawnej należności z tytułów wymienionych w art. 21 ust. 1 i art. 22 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych albo od dochodów z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych i przekazanie podatnikowi mającemu siedzibę lub zarząd w Polsce informacji

CIT-7. Wpłata podatku dochodowego w formie karty podatkowej za maj. Rozliczenie podatku od niezrealizowanych zysków.

10 Wpłata składek ZUS – osoby fizyczne opłacające składki wyłącznie za siebie. INTRASTAT.

15 Wpłata podatku od nieruchomości i podatku leśnego za czerwiec – osoby prawne, jednostki organizacyjne i spółki nieposiadające osobowości prawnej. Wpłata składek ZUS – pozostali płatnicy składek. PPK.

21 Rozliczenia z PIT i CIT przez podatników i płatników-pracodawców. Wpłata ryczałtu. PFRON.

23 Dzień Ojca.

25 Rozliczenie VAT i akcyzy. Przesłanie JPK_V7M lub JPK_V7K (część ewidencyjna). Informacja podsumowująca. Rozliczenie podatku cukrowego i podatku od sprzedaży detalicznej.

27 Niedziela handlowa.

30 Przekazanie urzędowi skarbowemu zeznania za 2020 r. o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych (CIT-8, CIT-8AB - z załącznikami), których rok podatkowy zakończył się w okresie od 1 grudnia 2020 r. do 28 lutego 2021 r., i zapłata podatku. Sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego za 2020 r. (z wyjątkami).

FACTOR

**FACTOR –
SME ADVISORY
GROUP SP. Z O.O.**

www.factor.net.pl
Biuro@factor.net.pl

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU Z NASZYM BIURAMI

27-200 Starachowice
ul. Kościelna 20
tel. 41 274 82 10

fax 41 243 51 58

27-200 Starachowice
ul. Krótka 1
tel. 41 274 32 44

NIP 795-18-02-151
Regon 650234134

27-200 Starachowice
ul. Zgodna 2 (Inkubator
Przedsiębiorstw)
tel. 510 915 858

Sąd Rejonowy w Kielcach
Nr KRS 0000 188166

25-525 Kielce
ul. Targowa 18 lok. 7
tel. 602 152 131

Kapitał zakładowy:
1 174 000 PLN